

ЕРЕЖЕЛЕР
«Персональная «ЭКСКЛЮЗИВ–АВТО»*
АВТОМОБИЛЬ КӨЛІК ҚҰРАЛДАРЫН ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ

1-бөлім. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1. Осы Автомобиль көлігін ерікті сақтандырудың «Персональная «ЭКСКЛЮЗИВ–АВТО» ережелерінің (бұдан әрі – Ережелер) негізінде «АСКО» сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – Сақтандырушы) жеке және заңды тұлғалармен (бұдан әрі – Сақтанушылар) автомобиль көлігін ерікті сақтандырудың «Персональная «ЭКСКЛЮЗИВ–АВТО» шарттарын (бұдан әрі – Шарт) жасайды.

1.2. Осы Ережелерде мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1.2.1. **Автомобиль көлігі** – Шарт жасалған автомобиль жеңіл көлігінің жылжымалы құрамының бірлігі.

1.2.2. **Пайда алушы** – сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға.

1.2.3. **Сақтанушы** – автомобиль көлігін заңды негізде пайдаланатын заңды және жеке тұлғалар.

1.2.4. **Автомобиль көлігінің нақты (нарықтық) құны** – мүлік туралы барлық қолжетімді ақпаратты иелене отырып әрекет ететін мәміле тараптары арасындағы бәсекелестік жағдайында, мәміле бағасына қандай да бір төтенше мән-жайлар әсер етпеген кезде, мүліктің иеліктен шығарылуы мүмкін болатын ең ықтимал баға.

1.2.5. **Автомобиль көлігінің баланстық құны** — амортизация мен қайта бағалауды ескере отырып, сатып алуға жұмсалған бастапқы шығындар негізінде заңды тұлғаның бухгалтерлік есебінде көрсетілетін автомобиль көлігінің құны.

1.2.5. **Қосымша белгіленген жабдық (қосымша жабдық)** – автомобиль көлігінің негізгі тараптарының құрамына кірмейтін, жайлылықты, қауіпсіздікті және пайдалану ыңғайлылығын арттыратын құрылғылар мен жүйелердің жиынтығы (автомобильдік телерадиоаппаратура, салондардың қосымша жабдықтары, зауыттық жинақтамаға кірмейтін жарық және сигнал беру жабдықтары, арнайы бояу, тіркемені сүйретуге арналған құрылғылар).

1.2.6. **Жүргізуші (басқаруға жіберілген тұлға)** – белгіленген тәртіппен автомобиль көлігін басқаруға жіберілген, тиісті санаттағы қажетті дағдылары мен құқықтары бар және оны басқаратын тұлға.

1.2.7. **Франшиза** – өтелуге жатпайтын және сақтандыру сомасының белгілі бір пайызы түрінде немесе белгіленген мөлшерде белгіленетін залалдың бір бөлігі.

1.2.8. **ТҚС**— автомобиль көлігін қалпына келтіру жөніндегі жөндеу жұмыстарының толық спектрін стационарлық станция базасында да, тар бейінді мамандандырылған орталық жағдайында да көрсететін көпфункционалды кешен.

2-бөлім. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ

2.1. Сақтандыру объектісі болып Сақтанушының автомобиль көлігіне иелік етуіне, оны пайдалануына және оған билік етуіне байланысты мүліктік мүдделері табылады.

2.2. Сақтандыруға мыналар қабылданады:

2.2.1. автомобиль көлігі;

2.2.2. қосымша жабдық.

2.3. Сақтандыруға мынадай автомобиль көлігі қабылданбайды:

2.3.1. техникалық ақауы бар;

2.3.2. жиынтықталмаған;

2.3.3. пайдалану мерзімі 15 жылдан асқан;

2.3.4. жолаушыларды тасымалдау үшін кәсіпкерлік қызметте пайдаланылатын.

3-бөлім. САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛДЕРІ

3.1. Шарт бойынша мынадай тәуекелдер бойынша сақтандыру қорғанысы көзделеді:

* Сақтандыру ережелерінің атауы «Персональная» атауынан «Персональная «ЭКСКЛЮЗИВ–АВТО» атауына өзгертілді

«Айдап әкету, ұрлау» – автомобиль көлігін ұрлау мақсатынсыз заңсыз иеленіп алу (айдап әкету), сондай-ақ ұрлау мақсатында автомобиль көлігін құқыққа қайшы иемдену (ұрлық, тонау, қарақшылық) нәтижесінде автомобиль көлігінің және/немесе оның қосымша жабдығының жойылуы немесе зақымдануы мүмкін болатын жағдай.

«Дүлей зілзалалар» – табиғи сипаттағы дүлей зілзалалар нәтижесінде автомобиль көлігінің зақымдануы немесе жойылуы. Оларға: боран (қарлы, құмды, су), дауыл, нөсер жаңбыр (оның ішінде бұршақ), жер сілкінісі (6 баллдан бастап), сел, опырылу, көшкін, су тасқыны (өзендердің арнасынан шығуын қоспағанда) жатады.

«Әйнектердің сынуы» – автомобиль көлігінің алдыңғы және/немесе бүйір әйнектерінің толық қирауы, сызаттануы, шытынауы немесе жарықшақтануы түріндегі зақымдануы.

«Үшінші тұлғалардың құқыққа қайшы әрекеттері» – үшінші тұлғалардың автомобиль көлігін зақымдауға және/немесе жоюға бағытталған құқыққа қайшы әрекеттері салдарынан келтірілген материалдық залал, олар Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес ұрлық, тонау, қарақшылық ретінде саралануы мүмкін.

«ЖКО» – автомобиль көлігінің жолда қозғалу процесінде және оның қатысуымен болған, нәтижесінде адамдар қаза тапқан немесе жарақат алған, автомобиль көлігі, қосымша жабдық, құрылыстар, жүктер зақымданған не өзге де материалдық залал келтірілген оқиға.

«Күтпеген оқиғалар» – өзге де күтпеген оқиғалар нәтижесінде автомобиль көлігінің зақымдануы немесе жойылуы. Оларға: найзағайдың соғуы, мұздың ойылып кетуі салдарынан мұз астына құлау, қозғалмайтын немесе қозғалыстағы объектілерге – құрылыстарға, кедергілерге, жануарларға және т.б. соғылу (ЖКО жағдайларын қоспағанда), бөгде заттардың автомобиль көлігіне кездейсоқ құлауы жатады.

«Өрт, жарылыс» – сыртқы әсер ету, өздігінен тұтану салдарынан туындаған бақылаусыз жану немесе жарылыс (оның ішінде соққы толқысының әсері), автомобиль көлігі салоны элементтерінің темекі шегу нәтижесінде жергілікті зақымдану жағдайларын қоспағанда.

«Басқарылатын әуе кемелерінің, олардың бөліктерінің, сынықтарының, олардан құлаған жүктің құлауы» – басқарылатын әуе кемелерінің, олардың бөліктерінің, сынықтарының немесе олардан құлаған не тасталған жүктің, отынның және өзге де заттардың құлауы, соқтығысуы, қирауы салдарынан сақтандырылған мүлікке/Автомобильге сыртқы механикалық әсер ету.

3.2. **Зақымдану тәуекелі** сақтандыру жағдайы басталған кезде автомобиль көлігінің зақымдануын қамтиды, бұл ретте автомобиль көлігін қалпына келтіру мүмкін әрі экономикалық тұрғыдан орынды болып табылады.

3.3. **Толық жоғалту тәуекелі** автомобиль көлігінің ұрлануын немесе айдап әкетілуін не сақтандыру жағдайы басталған кезде автомобиль көлігінің зақымдануын қамтиды, бұл ретте оны қалпына келтіру құны автомобиль көлігінің нарықтық құнынан асып кетеді немесе оны қалпына келтіру экономикалық тұрғыдан оруны болып табылады (жойылу).

Бұл ретте автомобиль көлігінің жойылуы деп сақтандыру жағдайы басталған күнгі қалпына келтіру жөндеуіне жұмсалатын шығыстар сервистік орталық есептеген жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарының және қосалқы бөлшектердің құнына сәйкес сақтандыру сомасының 80%-ынан (сексен пайызынан) асатын залал түсініледі.

4-бөлім. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫ. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН АЛЫП ТАСТАУ

4.1. Сақтандыру жағдайы – Шартта көзделген, автомобиль көлігінің және/немесе оған орнатылған қосымша жабдықтың зақымдануына, жоғалуына/жойылуына әкеп соққан және Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндетін туындатқан орын алған күтпеген оқиға.

4.2. Сақтандыру жағдайы мынадай себептер бойынша орын алған жағдайда, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады:

4.2.1. автомобиль көлігінің және оның жекелеген элементтерінің табиғи тозуы, коррозиясы, конструкциялық ақаулары, сондай-ақ оны пайдалану нәтижесінде автомобиль көлігі қасиеттерінің өзге де табиғи өзгеруі;

4.2.2. шиналардың зақымдануы немесе жойылуы, дөңгелек дискілерінің зақымдануы, егер бұл ретте автомобиль көлігінің аспасы немесе шаңақ бөліктері зақымданбаса;

4.2.3. автомобиль көлігін жүк ретінде тасымалдау;

4.2.4. тиісті деңгейде пайдаланбау және сақтамау жағдайларынан туындаған автомобиль көлігінің тауарлық түрі мен техникалық сипаттамаларының өзгеруі;

4.2.5. Сақтанушының (автомобиль көлігін пайдаланатын тұлғаның) мынадай талаптарды сақтамауы: дабыл жүйесін қоспау, автомобиль көлігін қозғалтқышы жұмыс істеп тұрған күйде немесе тұтандыру құлпында кілттерімен қалдыру;

4.2.6. кез келген жарыстарға, бәс тігулерге, конкурстарға қатысу;

4.2.7. әскери немесе азаматтық билік органдарының өкімі бойынша автомобиль көлігін тәркілеу, реквизициялау, қамауға алу, жою немесе зақымдау;

- 4.2.8. Сақтандырушымен жазбаша келісусіз автомобиль көлігін лизингке, жалға, прокатқа немесе кепілге беру;
- 4.2.9. автомобиль көлігін оның ішінде қалдырылған тіркеу құжаттарымен (автомобиль көлігін тіркеу туралы куәлікпен, сенімхатпен және т.б.) бірге ұрлау, автомобиль көлігін ашық түрде ұрлау жағдайларын қоспағанда.
- 4.3. Егер Шартта өзгеше көзделмесе, Сақтанушыға (Пайда алушыға) келтірілген мынадай залалдар өтелмейді:
- 4.3.1. автомобиль көлігін оқыту мақсатында пайдалану;
- 4.3.2. автомобиль көлігінің спорттық іс-шараларға, жарыстарға, жаттығуларға немесе оларға дайындық процесіне қатысуы;
- 4.3.3. террористік актілер мен көшедегі жаппай тәртіпсіздіктерді қоспағанда, кез келген әскери іс-қимылдар және олардың салдары (бүліктер, азаматтық толқулар, ереуілдер, локауттар);
- 4.3.4. автомобиль көлігін пайдалану нәтижесінде туындаған және сақтандыру жағдайына байланысты емес оның бөлшектерінің, тораптары мен агрегаттарының сынуы, істен шығуы, жұмыс істемей қалуы.
- 4.4. Мыналар сақтандырумен қамтылмайды:
- 4.4.1. автомобиль көлігінің тауарлық түрінің жоғалуы;
- 4.4.2. жіберіп алған пайда;
- 4.4.3. моральдық зиян;
- 4.4.4. тұрақсыздық айыбы;
- 4.4.5. сақтандыру аумағынан тыс жерде келтірілген залал.

5-бөлім. САҚТАНДЫРУ СОМАЛАРЫН АЙҚЫНДАУ ТӘРТІБІ

- 5.1. Сақтандыру сомасы Шарт жасалған сәттегі автомобиль көлігінің нақты немесе баланстық құны ретінде айқындалады. Автомобиль көлігін сақтандыру бөлігіндегі сақтандыру сомасы Шарт жасалған сәттегі оның нақты құнынан аспауға тиіс.
- 5.2. Сақтандыру сомасы автомобиль көлігінің орташа нарықтық құнынан жоғары болған жағдайда, сақтандыру төлемі автомобиль көлігіне келтірілген нақты залал мөлшерінде, бірақ Шарт жасалған сәттегі оның нарықтық құны шегінде жүзеге асырылады.

6-бөлім. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ТӘРТІБІ

- 6.1. Шарт сақтандыруға берілген өтініш негізінде жазбаша нысанда жасалады.
- 6.2. Сақтанушы Сақтандырушының талабы бойынша мынадай құжаттарды ұсынуға міндетті:
- 6.2.1. автомобиль көлігін тіркеу туралы куәлік;
- 6.2.2. жаңадан сатып алынған, тіркелмеген автомобиль көлігі бойынша – мемлекеттік тіркеуге жататын сатып алынған автомобиль көлігіне Сақтанушының иелік ету құқығын растайтын шот-анықтама (кедендік декларация); бұл ретте Сақтанушы Шарт жасалғаннан кейін 15 (он бес) жұмыс күні ішінде Сақтандырушыға аталған автомобиль көлігін тіркеу туралы куәлікті ұсынуға міндетті. Көрсетілген мерзім ішінде автомобиль көлігін тіркеу туралы куәлік ұсынылмаған, сондай-ақ Сақтандырушыға куәлікті ұсынбау себептері туралы хабарланбаған жағдайда, Шарт тоқтатылады. Бұл ретте Сақтандырушы Сақтанушыға Сақтандырушы шеккен шығыстардың 25% мөлшерін және сақтандыру қолданылған уақытқа пропорционалды сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін шегеріп, сақтандыру сыйлықақысын қайтарады.
- 6.3. Шарт жасасу кезінде Сақтанушы сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын және оның туындауынан болуы мүмкін залалдардың мөлшерін (сақтандыру тәуекелін) айқындау үшін елеулі маңызы бар, өзіне белгілі мән-жайлар туралы, егер бұл мән-жайлар Сақтандырушыға белгілі болмаса және белгілі болуға тиіс болмаса, Сақтандырушыға хабарлауға міндетті. Кез келген жағдайда Шартта, Сақтанушының өтінішінде немесе Сақтандырушының Сақтанушыға жолдаған жазбаша сұрауында нақты көрсетілген мән-жайлар елеулі мән-жайлар болып танылады.
- 6.4. Шарт жасасу кезінде Сақтандырушының өкілі Сақтанушының қатысуымен сақтандыруға қабылданатын автомобиль көлігіне қарап-тексеру жүргізеді. Қарап-тексеру аяқталғаннан кейін Сақтандырушының өкілі қарап-тексеру актісін жасайды, онда мыналар көрсетіледі:
- 6.4.1. автомобиль көлігінің техникалық деректері мен сипаттамалары (құны, сыныбы, түрі, қозғалтқыш көлемі, жүріп өткен жолы);
- 6.4.2. қолданылатын күзет шаралары (дабыл жүйесінің, гараждың, күзетілетін тұрақтың және т.б. болуы);
- 6.4.3. автомобиль көлігінің анықталған зақымданулары.
- 6.5. Қарап-тексеру кезінде қозғалыс қауіпсіздігіне әсер ететін ақаулар анықталған жағдайда, аталған көлік құралы сақтандыруға осы ақаулар жойылғаннан кейін ғана қабылдануы мүмкін.

7-бөлім. САҚТАНДЫРУ МЕРЗІМІ ЖӘНЕ АУМАҒЫ

- 7.1. Шарт жасалған сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.
- 7.2. Шарттың қолданылу мерзімі тараптардың келісімімен айқындалады.
- 7.3. Егер өзгеше көзделмесе, сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі Шарттың қолданылу мерзімімен сәйкес келеді.
- 7.4. Сақтандыру аумағы тараптардың келісімімен белгіленеді.

8-бөлім. САҚТАНУШЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

8.1. Сақтанушының құқығы бар:

- 8.1.1. Сақтандырушыдан сақтандыру талаптары мен Шарттың қолданылу талаптары мен тәртібіне қатысты түсіндірме талап етуге;
- 8.1.2. Шарт жоғалған жағдайда оның телнұсқасын алуға;
- 8.1.3. сақтандыру талаптарында көзделген жағдайларда және тәртіппен Шартты мерзімінен бұрын бұзуға;
- 8.1.4. Шартта көзделген жағдайларда және тәртіппен сақтандыру төлемін алуға;
- 8.1.5. Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту немесе оның мөлшерін азайту туралы шешіміне дау айтуға.

8.2. Сақтанушы міндетті:

- 8.2.1. Шартта белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру сыйлықақысын төлеуге;
- 8.2.2. сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін өзіне белгілі болған мән-жайлардағы елеулі өзгерістер туралы Сақтандырушыға хабарлауға;
- 8.2.3. сақтандыруға қабылданатын мүлікке қатысты басқа сақтандырушылармен жасалған барлық сақтандыру шарттары туралы хабарлауға;
- 8.2.4. өрт қауіпсіздігі қағидалары мен нормаларын, қауіпсіздік техникасы талаптарын, пайдалану және техникалық қызмет көрсету қағидаларын, тасымалдау қағидаларын, жол жүрісі қағидаларын және т.б. сақтауға, сақтандырылған мүліктің сақталуын қамтамасыз етуге;
- 8.2.5. автомобиль көлігін басқаруға жіберілген тұлғаларды сақтандыру талаптарымен таныстыруға;
- 8.2.6. сақтандыру жағдайының туындауына жауапты тұлғаға қойылатын кері талап ету құқығының Сақтандырушыға өтуін қамтамасыз етуге;
- 8.2.7. сақтандыру объектісін құтқару, залал келтіру тәуекелін азайту және қосымша залалдың туындауына ықпал ететін себептерді жою бойынша мүмкін болатын шараларды дереу қабылдауға;
- 8.2.8. уәкілетті мемлекеттік органдарды тартпай, ЖКО-ны рәсімдеу үшін Сақтандырушының өкілін шақыруға;
- 8.2.9. сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыға және тиісті уәкілетті органдарға дереу хабарлауға, бұл ретте ауызша хабарлама сақтандыру жағдайы басталған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде жазбаша түрде расталуға тиіс.

9-бөлім. САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

9.1. Сақтандырушының құқығы бар:

- 9.1.1. Шарттың қолданылу кезеңінде автомобиль көлігінің жай-күйін, сондай-ақ Сақтанушы берген мәліметтердің дұрыстығын тексеруге;
- 9.1.2. өз құзыреті шегінде тиісті органдар мен ұйымдардан сақтандыру жағдайының басталғанын және Сақтанушыға (Пайда алушыға) келтірілген зиянның мөлшерін растайтын құжаттарды сұратуға;
- 9.1.3. сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушының мүлкіне келтірілген зиян мөлшерін бағалау және сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалануға;
- 9.1.4. сақтандыру талаптарында көзделген негіздер бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға.

9.2. Сақтандырушы міндетті:

- 9.2.1. Сақтанушыны сақтандыру талаптарымен таныстыруға, оның Шарттан туындайтын құқықтары мен міндеттерін түсіндіруге;
- 9.2.2. Шарт жоғалған жағдайда оның телнұсқасын беруге;
- 9.2.3. сақтандыру жағдайы басталған кезде Шартта белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға;
- 9.2.4. Сақтандыру жағдайы кезінде залалдарды азайту үшін Сақтанушы жұмсаған шығыстарды өтеуге;
- 9.2.5. сақтандыру құпиясын сақтауды қамтамасыз етуге.

Шартта Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін Сақтандырушының өзге де құқықтары мен міндеттері көзделуі мүмкін.

10-бөлім. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ САҚТАНУШЫНЫҢ ӘРЕКЕТТЕРІ

10.1. Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы міндетті:

10.1.1. сақтандыру объектісін құтқару, залалды азайту және қосымша залалдың туындауына ықпал ететін себептерді жою бойынша мүмкін болатын шараларды дереу қабылдауға;

10.1.2. сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыға 3 (үш) жұмыс күні ішінде кез келген қолжетімді тәсілмен, оның орны, уақыты және барлық мән-жайларын көрсете отырып хабарлауға. Ауызша түрде берілген хабарлама кейіннен 24 сағат ішінде жазбаша түрде расталуға тиіс;

10.1.3. құзыретті органдар қабылдаған шаралар туралы (тергеу, сотқа шақыру, қарап-тексеруге шақыру және т.б.) Сақтандырушыға хабарлауға;

10.1.4. автомобиль көлігін Сақтандырушының өкілі қарап-тексеруі үшін ұсынуға.

10.2. Сақтандыру жағдайының басталғанын, сондай-ақ оның салдарынан келтірілген залалды дәлелдеу Сақтанушыға (Пайда алушыға) жүктеледі.

11-бөлім. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ МӘСЕЛЕСІН ҚАРАУ ҮШІН ҚАЖЕТТІ ҚҰЖАТТАР

11.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы Сақтандырушыға талапты Пайда алушы тиісті талапты негіздейтін құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша нысанда ұсынады.

11.2. Келтірілген залалды өтеу туралы өтінішке мыналар қоса беріледі:

11.2.1. сақтандыру жағдайы туралы өтініш;

11.2.2. Шарттың түпнұсқасы/телнұсқасы;

11.2.3. автомобиль көлігін тіркеу туралы куәліктің, сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғалар орын алған кезде автомобиль көлігін басқарған тұлғаның жүргізуші куәлігінің көшірмелері;

11.2.4. құзыретті органдардың (жол полициясы органдарының, прокуратура, тергеу, анықтау, сот органдарының, өрт қадағалау органдарының және т.б.) тиісті құжаттарының түпнұсқалары немесе уәкілетті тұлғалар куәландырған көшірмелері;

11.2.5. сақтандыру төлемін жүзеге асыруға арналған банктік деректемелер;

11.2.6. Сақтандырушының келтірілген залалға жауапты тұлғаға кері талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті құжаттар.

«ЖКО» тәуекелі бойынша Сақтанушы мынадай құжаттарды ұсынады:

11.2.7. полиция органдары материалдарының көшірмелері: хаттама, ЖКО қатысушыларының түсініктемелері, ЖКО схемасы;

11.2.8. алкогольдік, есірткілік немесе өзге де мас күйінде болу мән-жайы бойынша медициналық куәландыру хаттамасы;

11.2.9. егер ЖКО фактісі бойынша іс қозғалып, материалдар сотқа берілген болса, заңды күшіне енген сот шешімі немесе өзге де акт.

«Өрт, жарылыс» тәуекелі бойынша Сақтанушы мынадай құжаттарды ұсынады:

11.2.10. оқиға фактісі бойынша өртке қарсы қызмет органдарына берілген өтініш;

11.2.11. оқиға болған жерді қарап-тексеру хаттамасы;

11.2.12. өрт туралы акт;

11.2.13. қылмыстық іс қозғау туралы қаулы;

11.2.14. қылмыстық іс бойынша түпкілікті шешім болып табылатын заңды күшіне енген процестік құжат.

«Үшінші тұлғалардың құқыққа қайшы әрекеттері» тәуекелі бойынша Сақтанушы мынадай құжаттарды ұсынады:

11.2.15. оқиға фактісі бойынша ішкі істер органдарына берілген өтініш;

11.2.16. оқиға болған жерді қарап-тексеру хаттамасы;

11.2.17. қылмыстық іс қозғау туралы қаулы;

11.2.18. іс бойынша жәбірленуші деп тану туралы қаулы;

11.2.19. автомобиль көлігін тіркеу туралы куәліктің түпнұсқасы және автомобиль көлігінің кілттер жиынтығының түпнұсқасы не аталған құжаттың ұрланғанын немесе жоғалғанын растайтын құзыретті органдардың анықтамасы, не сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтінішті беру кезінде оны алып қою туралы қаулы.

«Дүлей зілзалалар» тәуекелі бойынша Сақтанушы мынадай құжаттарды ұсынады:

11.2.20. сақтандыру жағдайының басталғанын растайтын, гидрометеорологиялық қызметтің аумақтық бөлімшелері, комиссиялар және оқиғаларды тексеруді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын өзге де құзыретті органдар жасаған қорытындылар.

«Күтпеген оқиғалар» тәуекелі бойынша Сақтанушы мынадай құжаттарды ұсынады:

11.2.21. полиция органдарының құжаттары (хаттама, анықтама, рапорт, қаулы, оқиғаны тіркеу туралы талон-хабарлама), ТЖМ (ТЖД) құжаттары (ақпараттық анықтама, хат), коммуналдық, жол, пайдалану немесе өзге де уәкілетті қызметтердің құжаттары (актілер, анықтамалар).

«Басқарылатын әуе кемелерінің, олардың бөліктерінің, сынықтарының, олардан құлаған жүктің құлауы» тәуекелі бойынша Сақтанушы мынадай құжаттарды ұсынады:

11.2.22. полиция органдарының құжаттары (хаттама, анықтама, рапорт, қаулы, оқиғаны тіркеу туралы талон-хабарлама), ТЖМ (ТЖД), авариялық немесе арнайы қызметтердің құжаттары (ақпараттық анықтама, хат), авиация органдарының, әуе кемесін пайдаланушының немесе әуежайдың құжаттары (актілер, хаттар, анықтамалар).

«Әйнектердің сынуы» тәуекелі бойынша Сақтанушы мынадай құжаттарды ұсынады:

11.2.23. зақымдалған автомобиль көлігін қарап-тексеру актісі;

11.2.24. құзыретті органдардың құжаттары – егер сақтандыру жағдайы ЖКО, үшінші тұлғалардың құқыққа қайшы әрекеттері және т.б. нәтижесінде орын алса.

«Айдап әкету, ұрлау» тәуекелі бойынша Сақтанушы мынадай құжаттарды ұсынады:

11.2.25. автомобиль көлігінің тіркеу құжаттарының түпнұсқалары (тіркеу туралы куәлік), сондай-ақ автомобиль көлігі кілттер жиынтығының түпнұсқасы;

11.2.26. Сақтанушының автомобиль көлігінің айдап әкетілгені немесе ұрланғаны туралы ішкі істер органдарына берген жазбаша өтінішінің көшірмесі;

11.2.27. құзыретті органдар құжаттарының түпнұсқалары немесе уәкілетті тұлғалар куәландырған көшірмелері (қылмыстық іс қозғалғаны, кінәлі тұлғалардың анықталғаны туралы анықтама және т.б.);
автомобиль көлігі табылған жағдайда оны Сақтандырушыға беруге міндеттенетіні туралы жазбаша міндеттеме.

12-бөлім. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ТАЛАПТАРЫ

12.1. **Сақтандыру төлемі** – сақтандыру жағдайы басталған кезде төленетін ақша сомасы.

12.2. Сақтандыру төлемі сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру сомасы шегінде, бірақ сақтандыру жағдайы салдарынан келтірілген нақты залал мөлшерінен аспайтын мөлшерде, франшиза туралы талапты ескере отырып, біржолғы төлем түрінде жүзеге асырылады.

12.3. Егер Шарт бойынша белгіленген сақтандыру сомасы Шарт жасалған күндегі автомобиль көлігінің нақты құнынан төмен болса, сақтандыру төлемі сақтандыру сомасы шегінде, сақтандыру сомасының автомобиль көлігінің нақты құнына арақатынасын есепке алмай, яғни пропорционалды төлем шарты қолданылмай жүзеге асырылады.

12.4. Зақымданған жағдайда сақтандыру төлемін Сақтандырушы мамандандырылған ТҚС-ға да, Сақтанушының бастамасы бойынша кез келген басқа ТҚС-ға да жүзеге асырады. Бұл ретте Сақтандырушы автомобиль көлігінің амортизациялық тозуын есепке алмай, ТҚС ұсынған төлем шотын төлейді.

12.5. Егер залал оның келтірілуіне жауапты тұлға тарапынан толық өтелсе, Сақтанушы сақтандыру төлемін алу құқығынан айырылады. Егер залал ішінара өтеліп, тиесілі сақтандыру сомасынан аз болса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін Сақтанушының залал келтіруге жауапты тұлғадан алған сомасын ескере отырып жүзеге асырады.

12.6. Залалдың алдын алу немесе оны азайту мақсатында Сақтанушы жұмсаған шығыстар, егер мұндай шығыстар қажетті болған немесе Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жұмсалған болса, тиісті шаралар нәтижесіз болған жағдайда да Сақтандырушы тарапынан өтелуге жатады. Мұндай шығыстар нақты мөлшерінде өтеледі, бұл ретте сақтандыру төлемі мен шығыстарды өтеудің жалпы сомасы Шартта белгіленген сақтандыру сомасынан аспауға тиіс. Сақтанушы Сақтандырушының нұсқауларын орындау нәтижесінде шығыстар туындаған жағдайларды қоспағанда, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі.

12.7. Сақтандыру төлемі сақтандыру талаптарында көрсетілген барлық қажетті құжаттар алынғаннан кейін 15 (он бес) жұмыс күні ішінде жүзеге асырылады.

12.8. Сақтандырушы мынадай жағдайларда сақтандыру төлемін жүзеге асыру немесе сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдауды кейінге қалдыруға құқылы:

12.8.1. сақтандыру жағдайын растайтын құжаттардың түпнұсқалығына негізделген күмәні болған жағдайда – қажетті дәлелдемелер ұсынылғанға дейін;

12.8.2. құзыретті органдар Сақтанушыға немесе автомобиль көлігіне заңды негізде иелік ететін тұлғаларға қатысты қылмыстық іс қозғаған және залалдың туындауына әкеп соққан мән-жайларды тергеу жүргізіліп жатқан жағдайда – тергеу аяқталғанға дейін.

12.9. Сақтандырушы 10 (он) жұмыс күні ішінде Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті жетіспейтін құжаттар туралы хабарлайды, осы мерзім өткеннен кейін құжаттар толық көлемде ұсынылды деп есептеледі.

12.10. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтанушының залал келтіруге кінәлі тұлғаға қоятын талап ету құқығы төленген сома шегінде Сақтандырушыға өтеді.

12.11. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандырушының жауапкершілік көлемі төленген сома мөлшеріне азаяды. Бұл ретте Сақтанушы автомобиль көлігін бастапқы жай-күйіне дейін қалпына келтірген немесе оны жақсартқан (құнын қалпына келтірген/арттырған) жағдайда, қосымша келісілген сыйлықақыны төлей отырып, сақтандыру сомасын қалпына келтіруге/арттыруға құқылы. Алайда Сақтанушы сақтандыру сомасын қалпына келтіру/арттыру құқығын пайдаланбаған жағдайда, Сақтандырушы сақтандыру төлемдері жүзеге асырылғаннан кейін қалған сақтандыру сомасы шегінде сақтандыру төлемдерін жүзеге асырады. Егер залал сомасы қалған сақтандыру сомасынан асып кетсе, Сақтандырушы ТҚС-ға сақтандыру сомасының қалған бөлігін ғана аударады, ал айырмасын Сақтанушы өзі төлейді.

12.12. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына қосымша негіздер мыналар болып табылады:

12.12.1. Сақтанушының сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтерді Сақтандырушыға хабарлауы немесе сақтандыру объектісі не сақтандыру жағдайының мән-жайлары туралы тиісті түрде ресімделмеген құжаттарды ұсынуы, сондай-ақ сақтандыру жағдайының құзыретті органдар тарапынан расталмауы;

12.12.2. Сақтанушының (басқаруға жіберілген тұлғаның) сақтандыру жағдайынан келтірілген залалды азайту бойынша шараларды қасақана қабылдамауы;

12.12.3. Сақтанушының (басқаруға жіберілген тұлғаның немесе Пайда алушының) залал келтіруге кінәлі тұлғадан тиісті залал өтемін алуы;

12.12.4. Сақтанушының (басқаруға жіберілген тұлғаның, Пайда алушының) Сақтандырушының сақтандыру жағдайының туындау мән-жайларын тексеруіне және одан келтірілген залалдың мөлшерін айқындауына кедергі келтіруі;

12.12.5. Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыға хабарламау немесе уақтылы хабарламау;

12.12.6. Сақтанушының сақтандыру жағдайының туындауына жауапты тұлғаға талап ету құқығынан бас тартуы немесе талап ету құқығының Сақтандырушыға өтуі үшін қажетті құжаттарды беруден бас тартуы, сондай-ақ Сақтанушының кінәсінен кері талап ету құқығын жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайда. Егер сақтандыру өтемі бұрын төленген болса, Сақтандырушы оның толық немесе ішінара қайтарылуын талап етуге құқылы;

12.12.7. көлік құралын айдап әкету немесе ұрлау жағдайларын қоспағанда, Сақтанушының Сақтандырушыға зақымданған мүлікті (жөндеуге дейін) немесе оның қалдықтарын не мүліктің зақымданған бөліктерін, бөлшектері мен керек-жарақтарын немесе олардың қалдықтарын ұсынбауы;

12.12.8. сақтандыру жағдайы басталған кезде автомобиль көлігін басқарған тұлғаның осы автомобиль көлігін басқару құқығын растайтын тиісті құжатының болмауы;

12.12.9. сақтандыру жағдайы басталған кезде автомобиль көлігін Шартта автомобиль көлігін басқаруға жіберілген тұлға ретінде көрсетілмеген адамның басқаруы.

12.13. Сақтанушының осы бапта көрсетілген құқыққа қайшы әрекеттері негізінде Сақтандырушының Сақтанушы алдындағы жауапкершіліктен босатылуы бір мезгілде Сақтандырушыны Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан да босатады.

12.14. Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешімді Сақтандырушы Ережелерде көрсетілген барлық қажетті құжаттар ұсынылғаннан кейін қабылдайды және бас тарту себептерінің уәжді негіздемесімен Сақтанушыға 15 (он бес) жұмыс күні ішінде жазбаша түрде хабарлайды.

12.15. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына Сақтанушы сот тәртібімен шағым жасай алады.

13-бөлім. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫН ТОҚТАТУ ТАЛАПТАРЫ

13.1. Шарттың қолданылуы мынадай жағдайларда тоқтатылады:

13.1.1. Шарттың қолданылу мерзімі аяқталған кезде;

13.1.2. Сақтандырушы сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемін (сақтандыру төлемдерін) жүзеге асырған кезде;

13.1.3. Сақтанушы Шартта белгіленген мерзімде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлемеген кезде;

13.1.4. Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген өзге де жағдайларда.

13.2. Шарттың қолданылуы мынадай жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылады:

13.2.1. Сақтандырушының Шарт бойынша қабылдаған міндеттемелерін бұзуы салдарынан Сақтанушының талабы бойынша;

13.2.2. Сақтанушының Шарт талаптарын бұзуы салдарынан Сақтандырушының талабы бойынша;

13.2.3. сақтандыру объектісі өмір сүруін тоқтатқан кезде, оның ішінде автомобиль көлігін жол полициясы органдарында есептен шығару, автомобиль көлігін уәкілетті органдарда қайта тіркеу кезінде;

13.2.4. сақтандыру жағдайының басталу мүмкіндігі жойылып, сақтандыру тәуекелі сақтандыру жағдайынан өзге мән-жайларға байланысты тоқтаған кезде;

13.2.5. Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енген немесе Сақтандырушыны ерікті түрде таратуға рұқсат беру туралы уәкілетті мемлекеттік органның шешімі күшіне енген кезде.

13.3. Көрсетілген жағдайларда Шарт Шартты тоқтатуға негіз болатын мән-жай туындаған сәттен бастап тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы мүдделі тарап екінші тарапқа дереу хабарлауға тиіс.

13.4. Шартты мерзімінен бұрын тоқтату ниеті туралы тараптар болжамды тоқтатылу күнінен кемінде 10 (он) күнтізбелік күн бұрын бір-біріне жазбаша түрде хабарлауға міндетті.

13.5. Сақтандырушының Шарт бойынша міндеттемелерді тиісінше орындамауына байланысты Сақтанушының талабы бойынша Шарт мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде, Сақтандырушы Сақтанушы төлеген сақтандыру сыйлықақысын немесе сақтандыру жарналарын толық көлемде қайтарады.

13.6. Сақтанушының Шарт талаптарын орындамауына байланысты Сақтандырушының талабы бойынша Шарт мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде, төленген сақтандыру сыйлықақысы (сақтандыру жарналары) қайтарылуға жатпайды.

13.7. Шарт Ережелердің 13.2.4-тармағында көзделген мән-жайларға байланысты тоқтатылған кезде, Сақтандырушының төменде келтірілген кестеге сәйкес сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігіне құқығы бар:

Шарт күшіне енген сәттен бастап оның мерзімінен бұрын тоқтатылған сәтіне дейін өткен мерзім	Сақтандырушы ұстап қалатын сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (жылдық сақтандыру сыйлықақысының пайызымен)
1 айды қоса алғандағы мерзімге дейін	20
1 айдан 2 айға дейін қоса алғанда	30
2 айдан 3 айға дейін қоса алғанда	40
3 айдан 4 айға дейін қоса алғанда	50
4 айдан 5 айға дейін қоса алғанда	60
5 айдан 6 айға дейін қоса алғанда	70
6 айдан 7 айға дейін қоса алғанда	75
7 айдан 8 айға дейін қоса алғанда	80
8 айдан 9 айға дейін қоса алғанда	85
9 айдан 10 айға дейін қоса алғанда	90
10 айдан 11 айға дейін қоса алғанда	95
11 айдан астам	100

13.8. Объект кез келген себеппен иеліктен шығарылуына байланысты, Ережелердің 13.2.2, 13.2.3-тармақшаларына сәйкес Шарт мерзімінен бұрын бұзылған жағдайда, Сақтандырушы сақтандырудың өтпеген кезеңі үшін сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін Шарттың қолданылу мерзіміне пропорционалды түрде қайтарады немесе Сақтанушының қалауы бойынша қайтарылуға жататын сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін жаңадан сатып алынған автомобиль көлігін сақтандыру есебіне жатқызады.

13.9. Сақтанушы Шарттан кез келген уақытта бас тартуға құқылы. Егер Сақтанушының Шарттан бас тартуы Ережелердің 13.2.1, 13.2.3, 13.2.4-тармақшаларында көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы немесе сақтандыру жарнасы қайтарылуға жатпайды.

13.10. Сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемі жүзеге асырылған кезде Шарттың қолданылуы тоқтатылмайды, ал сақтандыру қорғанысы оның қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін күшін сақтайды. Бұл ретте сақтандыру қорғанысы сақтандыру талаптарында белгіленген сақтандыру сомасы мен жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің мөлшері арасындағы айырмаға тең мөлшерде қолданылады.

13.11. Егер сақтандыру төлемі жүзеге асырылған болса, Шарттың мерзімінен бұрын тоқтатылу негізіне қарамастан, төленген сақтандыру сыйлықақысы қайтарылуға жатпайды.

13.12. Егер Сақтанушы кезекті сақтандыру жарнасын уақтылы төлемесе және сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеу жағдайында Сақтандырушыға сақтандыру сыйлықақысын төлемеу себептері мен төлеу мерзімдері туралы хабарламаса, Шарт автоматты түрде бұзылады. Бұл ретте Шарттың бұзылған күні Сақтандырушыға тиесілі сақтандыру жарнасын төлеу мерзімі өткен күн болып есептеледі.

14-бөлім. ҚОСЫМША ТАЛАПТАР

14.1. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылған жағдайда, Сақтанушы Сақтандырушыға келтірілген залалға жауапты тұлғаға (тұлғаларға) қатысты кері талап ету құқығын (уәкілетті органдар арқылы) жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды беруге міндетті.

14.2. Егер Сақтанушы/Пайда алушы Сақтандырушы өтеген залалға жауапты тұлғаға қатысты талап ету құқығынан бас тартса немесе Сақтанушының/Пайда алушының кінәсінен осы құқықты жүзеге асыру мүмкін болмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан босатылады және артық төленген сақтандыру төлемінің сомасын қайтаруды талап етуге құқылы.

14.3. Шарт талаптарын өзгерту Сақтанушы мен Сақтандырушының өзара келісімі бойынша тараптардың бірінің өтініші негізінде екінші тарап өтінішті алған күннен бастап 2 (екі) жұмыс күні ішінде жүзеге асырылады және қосымша келісіммен ресімделеді не ерекше талаптарда көрсетіледі.

14.4. Тараптардың бірі Шартқа өзгерістер енгізуге келіспеген жағдайда, оның бұрынғы талаптарда қолданылуын жалғастыру немесе оның қолданылуын тоқтату туралы мәселе шешіледі.

14.5. Шарт жоғалған жағдайда Сақтандырушы Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде оның телнұсқасын береді.

15-бөлім. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

15.1. Шарт бойынша Сақтандырушы мен Сақтанушы арасындағы барлық даулар келіссөздер жүргізу арқылы шешіледі. Келісімге қол жеткізілмеген жағдайда, дау Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен қаралады.

15.2. Сақтандырушы осы Ережелерге сәйкес Сақтанушыға (Пайда алушыға) жолдайтын барлық хаттар мен хабарламалар мынадай талаптардың кез келгені сақталған жағдайда тиісті түрде жолданды деп есептеледі:

15.2.1. хабарлама Шартта немесе сақтандыру жағдайы туралы хабарламада көрсетілген мекенжайға пошта жөнелтілімі арқылы жіберілген жағдайда;

15.2.2. хабарлама Сақтанушының (Пайда алушының) атынан берілген Шартта немесе байланыс деректері көрсетілген өзге де құжатта (хабарламада, сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы өтініште) көрсетілген телефон нөміріне немесе мекенжайға SMS-хабарлама немесе хабарламалар жіберудің өзге де сервисі арқылы жіберілген жағдайда;

15.2.3. хабарлама Шартта немесе сақтандыру жағдайы туралы хабарламада көрсетілген электрондық пошта мекенжайына электрондық пошта арқылы жіберілген жағдайда;

15.2.4. мекенжайлар және/немесе деректемелер өзгерген жағдайда, Сақтанушы (Пайда алушы) бұл туралы Сақтандырушыға алдын ала хабарлауға міндетті. Егер Сақтандырушыға екінші тараптың мекенжайы және/немесе деректемелері өзгергені туралы алдын ала хабарланбаса, Сақтанушыға (Пайда алушыға) бұрын белгілі болған мекенжайға жіберілген барлық хабарламалар мен хабарламалар бұрынғы мекенжайға келіп түскен күннен бастап алынды деп есептеледі.

15.3. Залалдың себептері мен мөлшеріне қатысты даулар туындаған жағдайда, Тараптардың әрқайсысы қосымша сараптама жүргізуді талап етуге құқылы. Сараптаманы жүргізуге кеткен шығыстар оны жүргізуді талап еткен Тараптың есебінен төленеді.